

UMEÅ UNIVERSITET

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se
u.uh.remissvar@regeringskansliet.se

Dnr: FS 1.5-531-25
Ert dnr U2025/00722

Umeå universitets yttrande över betänkandet SOU 2025:27 En socionomutbildning i tiden

Den samhällsvetenskapliga fakulteten vid Umeå universitet har getts möjlighet att bereda Umeå universitets yttrande över *SOU 2025:27 En socionomutbildning i tiden, SOU 2025:27*. Yttrandet är utarbetat av företrädare vid Institutionen för socialt arbete: universitetslektor Petra Ahnlund (prefekt), universitetslektor Ahmet Gümüşcü (biträdande prefekt), professor Urban Markström (biträdande prefekt) biträdande universitetslektor Liv Zetterberg (studierektor), universitetslektor Marcus Blom Nilsson (studierektor) och universitetslektor Maria Sjölund (programsamordnare). Synpunkter har även lämnats av professor Ruth Mannelqvist, juridiska institutionen. Yttrandet har processats i universitetsledningen.

Akademisk frihet innefattande såväl utbildningens som forskningens frihet är en grundpelare för all akademisk verksamhet. I arbetet med att värna och öka kunskapen om den akademiska friheten har samtliga 38 lärosäten som är medlemmar i Sveriges universitet och högskoleförbund, SUHF, ställt sig bakom ett ställningstagande för akademisk frihet och institutionell autonomi. I ställningstagandet betonas att det inte bara är lärosäten som ska främja och värna den akademiska friheten utan att det också vilar ett ansvar på såväl politiker som samhället i stort att skydda och stärka den akademiska friheten. SUHF anser att det i grundlagen som allmän princip ska fastställas att den akademiska friheten ska skyddas, värnas och främjas. Universitet och högskolor har ett bakomliggande samhällskontrakt som bygger på ett ömsesidigt utbyte och en ömsesidig respekt.

Sammanfattning

Umeå universitet välkomnar utredningens ambition att anpassa socionomutbildningen till dagens samhällsutmaningar. För att uppnå detta på ett sätt som stärker utbildningens relevans och kvalitet bör emellertid förslagen i betänkandet revideras för att undvika ytterligare detaljstyrning av examensmålen.

Umeå universitet avstyrker förslaget att slopa examensmålen om värderingsförmåga och förhållningssätt, samt förslaget att införa examensmålen om aktuella samhällsutmaningar, ungdomskriminalitet samt hedersrelaterat våld.

UMEÅ UNIVERSITET

Umeå universitet tillstyrker förslaget om att stärka de juridiska inslagen i utbildningen till viss del, samt förslagen kring verksamhetsförlagd utbildning och om en utredning om förlängd socionomutbildning med examen på avancerad nivå.

Det är viktigt att utbildningen ges ett tydligare fokus på evidensbaserad praktik och rättssäkra utredningsmetoder. Vidare bör möjligheten att införa en specialistsocionomexamen övervägas, som ett sätt att möjliggöra fördjupning och specialisering efter socionomexamen. Slutligen behöver den verksamhetsförlagda utbildningen ges tillräckliga resurser och förutsättningar för att hålla hög kvalitet. Genom att beakta dessa aspekter kan socionomutbildningen i högre grad rusta studenterna för de komplexa och föränderliga utmaningar de kommer att möta i sitt framtida yrkesliv.

Generella synpunkter

Slutbetänkandet från *Utredningen om en översyn av socionomexamen – En socionomutbildning i tiden (SOU 2025:27)* syftar till att anpassa socionomprogrammet till dagens samhällsutmaningar, såsom ungdomskriminalitet, psykisk ohälsa och social utsatthet. Detta är ett välkommet och angeläget initiativ, samtidigt menar Umeå universitet att flera av betänkandets förslag kräver ytterligare överväganden för att säkerställa en långsiktigt hållbar och kvalitativ utbildning. Umeå universitet vill särskilt understryka att socionomutbildningen är en generalistutbildning med syfte är att ge en bred grundkompetens inför ett yrkesliv som kan omfatta många olika verksamhetsområden. Det är därför inte rimligt att en grundutbildning ska kunna omfatta samtliga kunskapsområden som kan vara relevanta för en yrkesverksam socionom. Mot bakgrund av detta ifrågasätter universitetet i värdet av en alltför detaljerad examensbeskrivning. Umeå universitet anser istället att utrymme för akademisk fördjupning och specialisering måste värnas – något som med fördel kan ske i form av vidareutbildning efter grundexamen.

I slutbetänkandet konstateras att socionomers arbete alltid har handlat om att möta samhällsutmaningar och hantera sociala problem. Vilka dessa utmaningar är har dock förändrats över tid, och det innebär att socionomers grundutbildning alltid kommer att behöva utvecklas i takt med samhällets förändring. Den flexibilitet och anpassningsförmåga som detta kräver riskerar dock att hämmas av den ökade detaljstyrning som flera av förslagen i betänkandet medför. Exempelvis innebär införandet av ett nytt examensmål – vilket utökar antalet mål från 14 till 15 – ett steg mot ytterligare reglering, vilket kan begränsa lärosätenas möjligheter att anpassa utbildningen efter lokala behov och resurser. En sådan utveckling riskerar att motverka utbildningens relevans, kvalitet och aktualitet.

Det är också värt att notera att betänkandet i stor utsträckning fokuserar på upplevda brister och svagheter i utbildningen, snarare än att i tillräcklig grad lyfta fram och tillvarata dess styrkor. Socionomutbildningen är en attraktiv utbildning med högt söktryck, och arbetsmarknadsutsikterna för examinerade socionomer är goda. Utbildningen finns vid 19 lärosäten i Sverige, och inom ramen för det gemensamma arbetet i Förbundet för Sveriges socionomutbildningar (FSSOC) pågår ett kontinuerligt utvecklingsarbete för att stärka och kvalitetssäkra utbildningen.

Sammanfattningsvis välkomnar vi utredningens ambition att anpassa socionomutbildningen till dagens samhällsutmaningar. För att uppnå detta på ett sätt som stärker utbildningens relevans och kvalitet anser Umeå universitet att förslagen bör revideras för att undvika ytterligare detaljstyrning av examensmålen. Det är också viktigt att utbildningen ges ett tydligare fokus på evidensbaserad

UMEÅ UNIVERSITET

praktik och rättssäkra utredningsmetoder. Vidare bör möjligheten att införa en specialistsocionomexamen övervägas, som ett sätt att möjliggöra fördjupning och specialisering efter socionomexamen. Slutligen behöver den verksamhetsförlagda utbildningen ges tillräckliga resurser och förutsättningar för att hålla hög kvalitet. Genom att beakta dessa aspekter kan socionomutbildningen i högre grad rusta studenterna för de komplexa och föränderliga utmaningar de kommer att möta i sitt framtida yrkesliv.

Övergripande synpunkter på avsnitt i utredningen

1.1 Förslag till ändring i högskoleförordningen (1993:100)

Umeå universitet **avstyrker** förslaget att avskaffa följande examensmål inom området värderingsförmåga och förhållningssätt:

"Visa självkännedom och empatisk förmåga."

Umeå universitet **avstyrker** förslaget att avskaffa detta examensmål, då det uttrycker en grundläggande kompetens inom socialt arbete. För socionomer är förmågan att visa empati och ha en välutvecklad självkännedom avgörande för ett professionellt och etiskt hållbart yrkesutövande.

Empatisk förmåga innebär att kunna sätta sig in i andras känslor, behov och perspektiv – en förutsättning för att skapa tillitsfulla relationer med klienter i ofta komplexa och utsatta livssituationer. I det sociala arbetet möter man individer och grupper vars erfarenheter kan skilja sig väsentligt från de egna, och det krävs en empatisk närvaro för att kunna bemöta dessa människor med respekt och förståelse. Empati utgör därmed inte bara ett etiskt ideal, utan också ett praktiskt verktyg för att uppnå meningsfull kommunikation och goda behandlingsresultat.

Självkännedom är samtidigt en förutsättning för att kunna reflektera över sina egna värderingar, känslor och reaktioner i det professionella mötet. Det handlar om att vara medveten om hur den egna bakgrunden och personliga erfarenheter påverkar tolkningar och beslut, liksom om att kunna sätta gränser och hantera stress. På så vis bidrar självkännedom till en långsiktigt hållbar yrkesutövning och förebygger risken för emotionell utmattning i ett yrke som ofta är känslomässigt krävande.

Detta examensmål ligger dessutom väl i linje med vad socialarbetare förväntas kunna hantera efter examen. Samtidigt speglar det vad som definierar en central dimension av högre utbildning: att den inte enbart ska bidra till faktabaserad kunskap, utan även till personlig utveckling och självrelaterad förståelse. Självinsikt, i form av ökad medvetenhet om egna reaktioner och värderingar, utgör en grundläggande del av både akademisk mognad och utvecklingen av en professionell identitet. Det handlar ytterst om att utveckla en reflekterande praktik – en förmåga att kontinuerligt granska sitt eget förhållningssätt och yrkesutövande i relation till etiska principer, klienters behov och det omgivande samhället.

Mot denna bakgrund ser vi ett tydligt värde i att behålla examensmålet i dess nuvarande form. Att ta bort det skulle riskera att försvaga den värdegrund och den reflexivitet som är nödvändig för socionomprofessionen – och därmed även kvaliteten i det sociala arbetet.

UMEÅ UNIVERSITET

”Visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna.”

Umeå universitet **avstyrker** att detta examensmål tas bort, då det uttrycker en av grundpelarna i socionomyrket: att göra välgrundade, rättssäkra och etiskt informerade bedömningar som bygger på en helhetssyn på individen. Socionomer arbetar ofta med personer vars mänskliga rättigheter kan riskeras att åsidosättas – till exempel rätten till skydd från våld, till bostad, försörjning eller barns rätt till trygghet och utveckling. För att kunna utforma adekvata insatser krävs att socionomen beaktar både vetenskapliga rön, samhälleliga ramar och etiska principer – inte minst med utgångspunkt i de mänskliga rättigheterna. Att ha en helhetssyn innebär att se individen i sitt sammanhang – socialt, ekonomiskt, kulturellt och psykologiskt – och förstå hur dessa faktorer samverkar. Detta perspektiv är nödvändigt för att säkerställa att sociala insatser inte bara är juridiskt korrekta och evidensbaserade, utan också rättvisa, respektfulla och stärkande för individens självbestämmande och värdighet.

Sammantaget menar vi att både självkänedom och empatisk förmåga samt förmågan att göra åtgärdsbedömningar med helhetssyn och med särskilt beaktande av mänskliga rättigheter utgör själva ryggraden i socionomprofessionen. Om dessa mål försvinner från examensordningen skulle det urholka utbildningens etiska och professionella fundament och riskerar att försämra kvaliteten i det sociala arbetet. Umeå universitet menar därför att båda examensmålen bör bibehållas i sin nuvarande form.

6.1 Aktuella samhällsutmaningar

Umeå universitet avstyrker förslaget om att införa nytt examensmål i socionomutbildningen avseende aktuella samhällsutmaningar:

”Visa kunskap om aktuella samhällsutmaningar inom området.”

Umeå universitets bedömning är att samhällsutmaningar förändras över tid och att det därför är olämpligt att formulera ett examensmål som riskerar att snabbt bli inaktuellt. Flera av utmaningarna har dock förändrats över tid, och vi menar att socionomers grundutbildning alltid kommer att behöva utvecklas i takt med samhällets förändring och aktuell forskning med fokus på de utmaningar som individer, grupper och samhället står inför utgör en integrerad del av utbildningen.

Socionomutbildningen är en generalistutbildning som ger en bred kompetensbas och erbjuds i dagsläget vid 19 olika lärosäten. Det är en attraktiv utbildning med högt söktryck och goda arbetsmarknadsutsikter. Socionomer arbetar inom en rad olika yrkesfält, och utvecklingsarbete pågår kontinuerligt för att stärka utbildningens kvalitet, bland annat genom Förbundet för Sveriges socionomutbildningar (FSSOC).

Införandet av detta examensmål riskerar att leda till ökad detaljstyrning av utbildningen. Detta inskränker den akademiska friheten och begränsar lärosätenas möjlighet till flexibilitet och lokal anpassning. Vi anser att examensmålen bör vara långsiktigt hållbara och formulerade på ett sätt som möjliggör planering och genomförande av utbildningen utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet – inte som styrverktyg för att hantera dagsaktuella samhällsfrågor. En sådan detaljstyrning riskerar att underminera den professionalisering och akademisering av socionomyrket som pågått under de senaste decennierna.

UMEÅ UNIVERSITET

Umeå universitet avstyrker förslaget om införandet av ett nytt examensmål i socionomutbildningen med avseende ungdomskriminalitet:

"visa kunskap om och förståelse för hur social utsatthet, normbrytande beteende och ungdomskriminalitet kan förebyggas och hur återfall i brott kan motverkas."

Utredningen och dess förslag vilar på en felaktig premiss – nämligen att socionomutbildningen i sin nuvarande utformning inte skulle ge studenterna tillräckliga kunskaper om hur ungdomskriminalitet kan förebyggas eller hur återfall kan motverkas. Denna slutsats delas inte av Umeå universitet. Socionomutbildningen innehåller redan undervisningsmoment som behandlar just social utsatthet, normbrytande beteende och kriminalitet, inklusive förebyggande och åtgärdande insatser. Dessa delar utformas av lärosätena i enlighet med examensordningen, i samverkan med yrkesfältet och med stöd av aktuell forskning och beprövad erfarenhet. Den akademiska friheten och utbildningarnas professionsanknytning garanterar en relevant och väl avvägd kompetensprofil hos framtida socionomer.

En eventuell förstärkning av undervisningen inom detta område kan, och bör, hanteras inom ramen för utbildningens nuvarande uppdrag. Att ändra examensmålen är inte rätt väg att gå. Examensmålen i högre utbildning ska vara övergripande, långsiktiga och generellt hållna, för att på ett stabilt och planeringsmässigt hållbart sätt möjliggöra utveckling och kvalitetssäkring av utbildningen över tid. De bör inte detaljstyras utifrån enskilda politiska utspel eller dagsaktuella frågor, eftersom det riskerar att fragmentisera utbildningen och underminera dess helhetsinriktning och akademiska integritet.

När det gäller behovet av en höjd ambitionsnivå för förebyggande av ungdomskriminalitet, anser vi att fokus bör riktas mot andra, mer verkningsfulla åtgärder. Hit hör ökade forskningsanslag inom socialt arbete, specialistsocionomexamen efter socionomexamen samt införandet av starka incitament för vidareutbildning och specialisering efter grundutbildningen. Dessa förslag har lyfts bl a av skuggutredningen och har potential att förstärka socionomers kompetens inom flera områden – inklusive arbete med ungdomar i riskzon.

Umeå universitet avstyrker förslaget om nytt examensmål för hedersrelaterat våld:

Umeå universitet avstyrker förslaget att införa ett särskilt examensmål för hedersrelaterat våld. Umeå universitet vill i sammanhanget lyfta att ett examensmål om mäns våld mot kvinnor infördes i högskoleförordningen år 2017. Denna formulering innefattar ett brett perspektiv på våld i nära relationer och könsrelaterat våld, och vi menar att det omfattar hedersrelaterat våld. Hedersrelaterat våld och förtryck är en form av könsrelaterat våld som bygger på patriarkala normsystem och kontroll av framför allt flickors och kvinnors sexualitet och handlingsutrymme. Det delar därmed grundläggande strukturella orsaker med andra former av våld mot kvinnor, såsom mäns våld i nära relationer och sexuellt våld.

Ett separat examensmål för hedersrelaterat våld riskerar att fragmentisera förståelsen av våld som samhällsfenomen och kan leda till en urholkning av helhetsperspektivet i utbildningen. Det finns en pedagogisk och vetenskaplig styrka i att undervisa om våld i en samlad form, där olika uttryck – inklusive hedersrelaterat våld – behandlas som variationer av samma underliggande problematik: könsmaktsordning, kontroll, utsatthet och normaliseringsprocesser.

UMEÅ UNIVERSITET

Vidare vill vi framhålla att socionomutbildningen är en generalistutbildning som ska lägga en bred kunskapsgrund för arbete inom flera olika områden av socialt arbete. Det är inte möjligt att genom examensmål täcka samtliga uttryck och målgrupper som socionomer i sitt framtida yrkesliv kan möta. Att införa allt fler detaljerade examensmål för specifika företeelser riskerar att skapa en överreglerad utbildning med begränsat utrymme för lokala anpassningar, professionell fördjupning och kritisk reflektion.

Hedersrelaterat våld bör med andra ord integreras inom det befintliga utbildningsmomentet om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, där det redan i dag finns utrymme att behandla olika uttrycksformer av våld, inklusive det som har hedersmotiv som bakgrund. Det möjliggör en mer nyanserad och sammanhållen förståelse av våldets mekanismer, vilket är mer ändamålsenligt ur både ett utbildnings- och praktikperspektiv.

Mot denna bakgrund ser vi inget behov av ett separat examensmål för hedersrelaterat våld, utan rekommenderar att det fortsatt behandlas inom ramen för det redan existerande examensmålet rörande mäns våld mot kvinnor.

6.3 Utbildning i juridik

Umeå universitet tillstyrker till viss del utredningens förslag att stärka de juridiska inslagen inom socionomutbildningen.

Juridisk kompetens är en viktig del av socionomers professionella verktygslåda och nödvändig för att kunna fatta rättssäkra beslut, utreda enligt gällande lagstiftning och värna individers rättigheter.

Umeå universitet vill dock framhålla att den juridiska utbildningen inom socionomprogrammet bör utformas med en tydlig inriktning mot dels juridisk metod och rättsliga principer och förhållningssätt, dels rättsområden som är mest relevanta för det sociala arbetets praktik. Den rättsliga regleringen är i ständig förändring, vilket gör att de juridiska inslagen i utbildningen inte enbart bör fokusera på gällande rätt utan ge blivande socionomer verktyg att följa rättsliga förändringar i både reglering och tillämpning.

Universitetet delar inte utredarens förslag att prioritera straffrätt. I stället menar Umeå universitet att rättsområden som rör barnrätt, socialrätt, diskrimineringslagstiftningen och mänskliga rättigheter bör, tillsammans med juridisk metod, utgöra kärnan i den juridiska delen av utbildningen. Dessa områden speglar den verklighet som socionomer verkar i och utgör den rättsliga ramen för deras dagliga yrkesutövning. Mänskliga rättigheter och principer om icke-diskriminering är inte bara juridiska normer, utan också etiska fundament inom socialt arbete.

Vidare vill vi uppmärksamma att utredningen betonar vikten av likvärdighet mellan socionomprogrammen vid landets lärosäten. I detta sammanhang kan formuleringen att studenten inom ramen för kursfordringarna ska ha fullgjort utbildning i juridik om minst 30 högskolepoäng leda till variationer mellan lärosäten och i förlängningen till olikheter i socionomers juridiska kompetens. Om målet är att öka likvärdigheten i utbildningen bör det tydliggöras om 30 högskolepoäng är att betrakta som en gemensam standard snarare än ett minimikrav. Examensmålen för övriga utbildningar anger inte minimikrav i ett visst ämne. Detta är således normbrytande och avvikande från hur övriga högskoleutbildningars examensmål skrivits fram i högskoleförordningen.

UMEÅ UNIVERSITET

Umeå universitet vill även uppmärksamma att ett utökat juridiskt kursinnehåll i socionomutbildningen aktualiserar frågan om prioritering och balans mellan olika kunskapsområden. Socionomutbildningen är redan idag innehållsmässigt omfattande och är en generalistutbildning. Att kraftigt öka inslaget av juridik kan riskera att tränga undan andra centrala ämnesområden såsom psykologi, socialt arbete, etik, metod eller teoriutveckling. Detta skulle kunna minska bredden i utbildningen och försvåra möjligheterna till fördjupning i andra för socionomprofessionen viktiga kunskapsfält.

Sammantaget anser Umeå universitet att juridik fortsatt ska vara en väsentlig del av socionomprogrammet, men att utbildningen ska utformas med fokus på juridisk metod och de rättsområden som mest direkt relaterar till socialt arbete. Därtill bör konsekvenserna av ett utökat juridiskt innehåll analyseras noggrant, särskilt i relation till utbildningens helhet och mål om bredd, generalistkompetens och akademisk progression.

6.4 Verksamhetsförlagd utbildning

Umeå universitet *tillstyrker* utredningens förslag kring verksamhetsförlagd utbildning (VFU).

Umeå universitet delar uppfattningen att VFU är en viktig och integrerad del av utbildningen som ger studenterna möjlighet att omsätta teoretisk kunskap i praktisk handling, utveckla professionell kompetens samt reflektera över sitt yrkesutövande i verkliga sammanhang.

Samtidigt vill universitetet lyfta vissa överväganden gällande utformningen av kravet. Utredningens formulering att studenten "inom ramen för kursfordringarna, ha fullgjort handledd verksamhetsförlagd utbildning om minst 30 högskolepoäng" riskerar att skapa oönskade variationer mellan lärosäten. Om det inte tydligt specificeras vad som avses med omfattning och innehåll kan skillnader i tolkning uppstå, vilket kan motverka ett av utredningens egna mål – nämligen att främja likvärdighet mellan socionomprogrammen i landet och därigenom säkerställa en jämn kunskapsnivå hos nyexaminerade socionomer. Examensmålen för övriga utbildningar anges inte minimikrav i ett visst ämne. Detta är således normbrytande och avvikande från hur övriga högskoleutbildningars examensmål skrivits fram i högskoleförordningen.

För att säkerställa att VFU-inslaget håller en hög och jämförbar kvalitet bör det därför övervägas om kravet bör utformas som ett exakt mått (t.ex. 30 högskolepoäng), snarare än ett minimikrav. Dessutom kräver en utökad VFU tydliga riktlinjer för handledning, kvalitetsuppföljning och samverkan med praktikfältet. Det är avgörande att de verksamheter som tar emot studenter har förutsättningar och resurser för att tillhandahålla kvalificerad handledning, annars riskerar kvaliteten på den verksamhetsförlagda delen av utbildningen att bli ojämn. Verksamhetsförlagd utbildning en avgörande del för att blivande socionomer ska få möjlighet att lära sig yrket i praktiken. Det är därför viktigt att ersättningsmodellerna för VFU ses över av staten och kommunerna gemensamt för att säkerställa tillräcklig kvalitet och kvantitet i den verksamhetsförlagda utbildningen. Vi välkomnar därför och *tillstyrker* även utredningens förslag till regeringen, att "socionomprogrammets verksamhetsförlagda utbildning ska kunna avräknas mot utbildningsområdet verksamhetsförlagd utbildning".

UMEÅ UNIVERSITET

7.1 Förslag till regeringen

Umeå universitet *tillstyrker* utredningens förslaget om en *utredning om förlängd socionomutbildning med examen på avancerad nivå*

Umeå universitet delar utredningens uppfattning om socionomers behov av fördjupade specialistkunskaper. Utredningen föreslår en ny utredning om möjligheten till utbildning på avancerad nivå. Umeå universitet ser positivt på att frågan utreds vidare, och understryker vikten av att ett sådant arbete skyndsamt inleds, med målet att kunna tillgodose behovet av specialisering och fördjupning på avancerad nivå snarast möjligt. Däremot delar Umeå universitet inte utredningens uppfattning om det primära utredningsuppdraget ska vara att undersöka behovet av en förlängd socionomutbildning på avancerad nivå. I stället ser vi den så kallade skuggutredningens förslag på ny yrkesexamen på avancerad nivå, som en bättre väg att gå. Socionomutbildningen är en generalistutbildning, och bör så förbli. En specialistexamen med yrkesexamen på avancerad nivå med minst 60 högskolepoäng, med olika inriktningar, bland annat ungdomskriminalitet och brottsprevention som tillgodoser socionomers vidareutbildningsbehov på bred front, är att föredra framför ett förlängt socionomprogram. Specialistutbildningen kan med fördel ske efter att socionomen fått viss arbetslivserfarenhet efter socionomutbildningen. Det av skuggutredningen föreslagna behörighetskravet på ett års yrkeserfarenhet kan anses rimligt.

En utredning av professionsfördjupande specialistutbildningar på avancerad nivå bör få till uppgift att bedöma vilka arbetsuppgifter som bör utföras av socionomer med specialistutbildning – bland annat för att skapa incitament för vidareutbildning på avancerad nivå. Utredningen bör också undersöka hur enskilda socionomers förutsättningar till vidareutbildning på avancerad nivå kan förbättras, exempelvis genom inrättande av karriärtjänster eller genom möjlighet till utbildningsanställning eller tjänstledighet med bibehållen lön.

Umeå universitet vill avslutningsvis understryka vikten av en utbildningsreform som tar ett samlat grepp kring akademisk vidareutbildning på avancerad nivå för socionomer. Det behövs inte bara en struktur för vidareutbildning av socionomer som täcker hela professionens arbetsfält. Det är också viktigt att en sådan reform lyfter frågor som rör incitament för vidareutbildning genom exempelvis formella kompetenskrav, koordinering och samverkan mellan praktikfältet och högskolorna, och ett nationellt ansvar för kompetensförsörjning inom området.

Avslutande kommentar

Socionomutbildningen baseras på vetenskap och beprövad erfarenhet (Högskolelagen 1992:1434) och ska *inte* styras av tillfälliga politiska prioriteringar. Principen om akademisk frihet måste i linje med detta värnas. Detsamma gäller principen om tillitsbaserad styrning.

Under år 2025 införs en ny socialtjänstlag med uttalat krav att socialtjänstens verksamhet ska bedrivas i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet och kontinuerligt följas upp och utvecklas. Det är samma krav som man ställer på hälso- och sjukvården. Den nya socialtjänstlagen ställer också tydligare krav på ett mer förebyggande och uppsökande fokus i det professionella sociala arbetet framöver. För detta krävs en solid kunskapsgrund för att förekomma social problematik. Om regeringen menar allvar med ett paradigmskifte inom socialtjänstens område kan man inte bara ställa ökade krav i lagstiftningen. Man måste även ge medarbetarna inom

UMEÅ UNIVERSITET

verksamheten kunskapsmässiga förutsättningar att kunna leva upp till dessa krav. Detta löses knappast med smärre justeringar i examensmål för socionomexamen utan med en långsiktig reform.